

Právní režim ochrany ovzduší

Ivana Průchová

Prameny

- Zák.č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů
  - Prováděcí předpisy
- Zák.č. 695/2004 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zák.č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích

Prameny

- Nařízení EP a Rady č.2037/2000/ES o látkách, které poškozují ozónovou vrstvu
- Nařízení EP a Rady 842/2006úES o některých fluorovaných skleníkových plynech

Předmět právní úpravy

- ochraně vnějšího ovzduší před vnášením znečišťujících látek lidskou činností,
- ochraně ozonové vrstvy Země před nepříznivými účinky regulovaných látek
- ochrana klimatického systému Země před nepříznivými účinky fluorovaných skleníkových plynů

Vnější ovzduší

- **ovzduší v troposféře**, s výjimkou ovzduší na pracovištích určených zvláštním právním předpisem a v uzavřených prostorech

Znečišťující látka

- jakákoliv látka vnesená do vnějšího ovzduší nebo v něm druhotně vznikající, která má přímo a nebo může mít po fyzikální nebo chemické přeměně nebo po spolupůsobení s jinou látkou škodlivý vliv na život a zdraví lidí a zvířat, na životní prostředí, na klimatický systém Země nebo na hmotný majetek

Znečišťování a znečištění ovzduší

- Znečišťování
  - vnášení jedné nebo více znečišťujících látek do ovzduší v důsledku lidské činnosti vyjádřené v jednotkách hmotnosti za jednotku času
  - Znečišťující látka
  - Limity
    - Emisní
    - Přípustná tmavost kouře
    - Obtěžování zápachem
- Znečištění
  - Koncentrace znečišťujících látek v ovzduší
    - emisní limity
    - meze tolerance
    - četnost překročení pro jednotlivé látky

Zdroje znečišťování ovzduší

- A) mobilní
- B) stacionární

Mobilní zdroje znečištění ovzduší

- A.Mobilní
  - dopravní prostředky (silniční vozidla, drážní vozidla a stroje, letadla a plavidla)
  - nesilniční mobilní stroje (kompresory, přemístitelné stavební stroje a zařízení, buldozery, vysokozdvížné vozíky, pojízdné zdvihačí plošiny, zemědělské a lesnické stroje, zařízení na údržbu silnic, sněžné pluhy, sněžné skútry a jiná obdobná zařízení),
  - přenosná nářadí vybavená spalovacím motorem, například motorové sekačky a pily, sbíječky a jiné obdobné výrobky. § 14
- **Základní povinnosti provozovatelů, výrobců a dovozců mobilních zdrojů znečištění**
  - § 14 zák. o ochraně ovzduší
- Další podmínky ochrany ovzduší před znečištěním způsobeným mobilními zdroji znečištění upravují zvláštní právní předpisy
  - Zákon o provozu na pozemních komunikacích
  - Předpisy upravující požadavky na výrobky

Stacionární zdroje znečišťování ovzduší

- podle míry svého vlivu na kvalitu ovzduší na kategorie
  - zvláště velké,
  - velké,
  - střední
  - malé
- podle technického a technologického uspořádání na
  - zařízení spalovacích technologických procesů, ve kterých se oxidují paliva za účelem využití uvolněného tepla (spalovací zdroje)
  - spalovny odpadů a zařízení schválená pro spoluspalování odpadu
  - ostatní stacionární zdroje Podle vlivu na kvalitu ovzduší

Stacionární zdroje znečišťování

- Spalovací zdroje - podle tepelného příkonu nebo výkonu do těchto kategorií:
  - **zvláště velké spalovací zdroje**, kterými jsou zdroje znečišťování o jmenovitém tepelném příkonu 50 MW a vyšším bez přihlednutí ke jmenovitému tepelnému výkonu,
  - **velké spalovací zdroje**, kterými jsou zdroje znečišťování o jmenovitém tepelném výkonu vyšším než 5 MW do 50 MW
  - **střední spalovací zdroje**, kterými jsou zdroje znečišťování o jmenovitém tepelném výkonu od 0,2 MW do 5 MW včetně
  - **malé spalovací zdroje**, kterými jsou zdroje znečišťování o jmenovitém tepelném výkonu nižším než 0,2 MW.

Stacionární zdroje znečišťování

- Spalovny odpadů
  - spalovny nebezpečného odpadu,
    - spalovny komunálního odpadu a
  - spalovny jiného než nebezpečného a komunálního odpadu

- spec. režim zařízení pro spoluspalování odpadu

Ochrana ovzduší před vlivy stacionárních zdrojů

- Všeobecná ochrana ovzduší
- Zvláštní ochrana ovzduší

Ochrana ovzduší před spalováním na otevřených ohništích apod. zařízeních a při spalování rostlinných materiálů

- V otevřených ohništích, zahradních krbech nebo v otevřených grilovacích zařízeních lze spalovat jen dřevo, dřevěné uhlí, suché rostlinné materiály a plynná paliva určená výrobcem, přičemž uvedená paliva nebo materiály nesmějí být kontaminovány chemickými látkami.
- Obec může obecně závaznou vyhláškou stanovit podmínky pro spalování rostlinných materiálů podle nebo jejich spalování zakázat, pokud zajistí jiný způsob pro jejich odstranění podle zvláštního právního předpisu.

Všeobecná ochrana ovzduší

- Přípustnou úroveň znečišťování ovzduší určují
  - hodnoty emisních limitů pro jednotlivé znečišťující látky nebo jejich stanovené skupiny
  - přípustná tmavost kouře,
  - přípustná míra obtěžování zápachem,
  - emisní stropy a redukční cíle pro jednotlivé znečišťující látky nebo stanovené skupiny látek.

Všeobecná ochrana ovzduší

- Emisní limity pro stacionární zdroje na
  - **obecné** emisní limity, které jsou stanoveny pro jednotlivé znečišťující látky nebo jejich stanovené skupiny,
  - **specifické** emisní limity, které jsou stanoveny u jmenovitě uvedených stacionárních zdrojů

Všeobecná ochrana ovzduší

- **Přípustnou úroveň znečištění ovzduší určují**
  - hodnoty imisních limitů,
  - meze tolerance
  - četnost překročení
  - hodnoty cílových imisních limitů pro jednotlivé znečišťující látky

Všeobecná ochrana ovzduší

- Plánovací a koncepční nástroje
  - programy snižování emisí znečišťujících látek
    - národní
    - krajské
    - místní
  - plány snížení emisí znečišťujících látek u stanovených stacionárních zdrojů
  - plány zavedení zásad správné zemědělské praxe
  - programy ke zlepšení kvality ovzduší
    - krajské
    - místní

Všeobecná ochrana ovzduší

- Povinnosti provozovatelů stacionárních zdrojů
  - obecné povinnosti
    - § 3 zák. o ochraně ovzduší
  - diferencované podle kategorie zdroje
    - § 11, 12 zákona o ochraně ovzduší

Všeobecná ochrana ovzduší

- **Stanoviska a povolení orgánů ochrany ovzduší - § 17 zák. o ochraně ovzduší**
  - stanoviska k politice územního rozvoje a územně plánovací dokumentaci v průběhu jejího pořizování
  - závazná stanoviska k umístování staveb zvláště velkých, velkých a středních stacionárních zdrojů
  - povolení staveb zvláště velkých, velkých a středních stacionárních zdrojů a k jejich změnám
  - povolení k uvedení zvláště velkých, velkých a středních stacionárních zdrojů do zkušebního i trvalého provozu
  - další povolení příslušného orgánu ochrany ovzduší, které obsahuje podmínky ochrany ovzduší
    - § 17 odst. 2 zák. o ochraně ovzduší

Všeobecná ochrana ovzduší

- **Poplatky za znečišťování ovzduší**
  - Ekonomický nástroj
  - Poplatníky
    - Provozovatelé
      - zvláště velkých,
      - velkých,
      - středních
        - Výše poplatku závisí na
          - A) Množství emisí
          - B) Výši sazby za znečišťující látku
      - malých stacionárních zdrojů
        - Stanoví se pevnou částkou

Odpovědnost za porušení povinností

- Opatření k nápravě
- Omezení nebo zastavení provozu
  - § 38 zák. o ochraně ovzduší
- Odpovědnost za jiný správní delikty
  - § 40 zák. o ochraně ovzduší
  - pokuty
- Odpovědnost za přestupek
  - Nedodržení přípustné tmavosti kouře a přípustné míry obtěžování zápachem a neobtěžovat kouřem a zápachem osoby ve svém okolí a obydlené oblasti
  - neoznámení obecnímu úřadu provedení povinného měření a kontroly podle písmene, jde-li o provozovatele, který je povinen je realizovat
    - § 12 zák. o ochraně ovzduší

Zvláštní ochrana ovzduší

- Oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší
  - Stanovení oblastí
  - Požadavky na sledování úrovně znečištění v nich
  - Programy ke zlepšení kvality ovzduší
  - Akční plány
  - Zvláštní imisní limity
    - taková úroveň znečištění ovzduší, při jejímž překročení hrozí již při krátké expozici riziko poškození lidského zdraví nebo poškození ekosystému
  - Smogová situace
    - stav mimořádně znečištěného ovzduší, kdy úroveň znečištění ovzduší znečišťující látkou překročí zvláštní imisní limit
    - smogový varovný a regulační systém

Ochrana ozonové vrstvy Země

■ Prameny

- Nařízení EP a Rady č. 2037/2000 o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu Země
- Zákon na ochranu ovzduší

Ochrana ozonové vrstvy Země

- Nástroje ochrany OVZ:
  - Zákaz nové výroby stanovených látek
  - Postupné omezování stávající výroby
  - Zákaz resp. postupné omezování uvádění regulovaných látek na trh
  - Zákaz resp. postupné omezování používání regulovaných látek
  - Povinnosti subjektů ve vztahu k výrobkům, které obsahují regulované látky
    - sběr a likvidace použitých
    - označování výrobků a obalů s regulovanými látkami
    - evidenční povinnosti
    - Poplatky za výrobu a dovoz regulovaných látek a výrobků, které je obsahují
    - Odpovědnost
      - Opatření k nápravě
      - Pokuty
      - Zrušení povolení k zacházení s regulovanými látkami
      - Odebrání látek nebo výrobků, které regulované látky obsahují

Ochrana klimatického systému Země

- **Prameny**
  - Kjótský protokol
    - Závazky ke snížení skleníkových plynů
    - Směrnice č. 2003/87/ES o vytváření systému obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, ve znění 2004/101/ES
    - Nařízení č. 842/2006 o některých fluorovaných skleníkových plynech
    - Zák.č. 695/2004 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- **Nástroje:**
  - Národní program ke zmírnění změny klimatu
  - režim obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů

Organizační zabezpečení

- Ministerstvo životního prostředí,
  - Ministerstvo zdravotnictví,
  - Česká inspekce životního prostředí a inspekce,
  - Česká obchodní inspekce,
  - celní úřady,
  - kraje,
  - obecní úřady obcí s rozšířenou působností
  - obce.
-
- Ministerstvo vnitra nebo Policie České republiky poskytuje orgánům ochrany ovzduší vykonávajícím správní činnosti na úseku ochrany ovzduší, ozonové vrstvy a klimatického systému Země
    - a) referenční údaje ze základního registru obyvatel,
    - b) údaje z agendového informačního systému evidence obyvatel,
    - c) údaje z agendového informačního systému cizinců.

Autorizovaná osoba

- Fyzická, právnická osoba
- Rozhodnutí o autorizaci uděluje Ministerstvo životního prostředí na žádost
- Rozhodnutí o autorizaci podle tohoto zákona se vyžaduje
  - k měření emisí nebo imisí znečišťujících látek podle § 9 odst. 7, stanovení koncentrace pachových látek a míry obtěžování zápachem, stavových veličin plynů, koncentrace srovnávací látky a vlhkosti v plynu a k ověřování správnosti měření znečišťujících látek,
  - k měření účinnosti spalovacího zdroje a vypouštěných látek a ke kontrole spalinových cest,
  - k dohledu nad provozem spalovny odpadu nebo zařízení schváleného pro spoluspalování odpadu,
  - ke zpracování rozptylových studií podle § 9 odst. 6 a zpracování odborných posudků podle § 17 odst. 6,
  - k ověřování množství emisí skleníkových plynů podle zvláštního právního předpisu

■

Zpřístupňování informací veřejnosti

- Speciální ustanovení o zpřístupňování informací
  - § 36 a § 37 zákona na ochranu ovzduší
- Vztah k zák.č. 123/1998 Sb., o poskytování informací o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů

